

> İKİNCİ GÜN / DÖRDÜNCÜ OTURUM TARTIŞMA BÖLÜMÜ

SUNUCU- Değerli konuklar; AB eş-finansmanı ile Türk Eczacıları Birliği tarafından yürütülen “Herkes İçin E-Sağlık” projesinin iki gün süren başlangıç sempozyumunun sonuna geldik. Öncelikle, gerek yurt dışından, gerek yurtiçinden sempozyumumuza katılıp bilgi dağarcığımızı genişleten, bizi geliştiren tüm katılımcılarımıza çok teşekkür ediyoruz.

Bunun dışında tabii ki sizlere burada olduğunuz için, ilgi gösterdiğiniz için, katıldığınız için çok teşekkür ediyoruz.

Elbetteki yeni bir alan olduğu için, biraz el yordamıyla ilerliyoruz. Bu nedenle biz, özellikle deneyim paylaşımının çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu projenin temel amacı da aslında bu: Deneyimlerimizi çoğaltmak. Sonucunda belki teknik açıdan mükemmel olanı değil, bizim ihtiyaçlarımız için en doğru olan çözümü beraber bulmak. En nihayetinde de burada da sıklıkla üzerinde durulduğu gibi, hasta ve toplum sağlığını en iyi biçimde nasıl geliştireceğimiz konusunda bir yol haritası çıkarabilmek. Umarız ki, bu proje bu amaca hizmet eder.

Detaylarını 2 gün boyunca sizinle tartıştık. Projemiz 17 aylık ve 2009 sonunda bitecek. Bu süreç içerisinde zaten bu sempozyumun raporunu da sizinle paylaşacağız. Fakat herhangi bir soru, görüş, öneri ya da katkınız olursa final sempozyumu öncesinde de, daha önceki bir süreçte de ya da bu başlangıç semineri ilgili bir değerlendirmede bulunmak isterseniz mail adresimiz ekranda görünüyor (tebarga@gmail.com). Aynı zamanda ulaşabileceğiniz telefon numaralarımız (0. 312. 409 81 00). Türk Eczacıları Birliği Ar-Ge Birimi olarak bu konuda sizden gelecek her türlü desteğe, öneriye ya da eleştiriye açığız. Aynı zamanda zaten raporumuzu paylaşmak için sizinle tekrar irtibata da geçeceğiz.

Şimdi yöntem olarak tartışma başlığı öneren varsa eğer bu başlıkları belirleyelim ya da soru ve katkılarla mı ilerleyelim nasıl uygun görürsünüz?

SALONDAN- Çok teşekkürler.

Pek konuşmadık, bu konuda dünyada nasıl oluyor bilmiyorum ve aslında bu nedenle sormak istiyorum. Türkiye'deki barkot sistemine, e-kontrol, e-sağlık sistemine girmeyen kozmetik ürünler var. Onların dermokozmetik olanları halk için sağlık açısından önem teşkil ediyor. Artı çaylar var, bitkisel ürünler var. Bunların takibiyle ilgili ayrı bir sistem mi kurmamız gerekiyor ya da ne yapıp ilaçla beraber ele alabiliriz.

.....

Tabii şunu da biliyoruz ki; bunlarla ilgili ayrı bir yönetmelik yok. Hâlâ Türkiye'de dermokozmetikler yarı ilaç mı, değil mi ya da bazı bitkisel ürünler ilaç mı değil mi; belli değil. Ama hazır bunları hep beraber konuşuyorken, "ne yapmamız lazım?" diye cevap ararken, yabancı konuklarımızın da bu konudaki görüşlerini alabilir miyiz?

Teşekkür ederim.

SAHRA DAŞDEMİR (TEB Ar-Ge Birim Uzmanı): Dilerseniz konu başlıkları, eğer başka iletmek isteyen varsa toplu alalım. Daha sonra hepsini sırayla tartışalım.

SALONDAN- Ben ilaç takip sistemi konusunda biraz daha aydınlanmak istiyorum ve bu konuda da deneyimli olanların paylaşmasını rica edeceğim.

Bir de sempozyumdaki konuşmalardan izlenimim olarak söylemek istiyorum: E-sağlık projesini sürdüren birimler arasında yeterince bilgi alışverişi olmadığı ya da programları yalnızca kendi çerçeveleri üzerinde çok ciddi çalıştıklarını, ama birbirleriyle paylaşmadıklarını gözlemledim. Acaba, Türk Eczacılar Birliği bu iş için bir katalizör olup, kurumları bir araya getirip ortak bir program üzerinde çalışabilir mi?

Teşekkür ederim.

SALONDAN- Benim bazı tespitlerim olacak. Öncelikle yeni bir sisteme geçiyor Türkiye ve sistemin gereği olarak da her getirilen yeni sistem eskisini bertaraf etmeli ve eski sistemin daha güzeli, daha ilerisi olmalı. Bu konuda bazı çalışmalar var, ama sanki bana hani sistem daha çok eczacıya yükleniyor gibi geliyor. Yükünün eczacının çekmesi gerektiği bir sistem olarak görülüyor. Yine SGK'nın ve taraf kurumların, bağlı kurumların ben yaptım oldu, ben böyle yapıyorum oldu şeklinde bir politika izlediğini gördüm. Keşke Sami Bey burada olsaydı sorabilseydim. İlaç danışmanlık ücretlerinin var olup olmayacağını veya yazılımın buna göre uyarlanıp uyarlanmadığını keşke sorabilseydim.

E-sağlık projesini bence biraz aşmış gibi gözüküyor. E-reçete değil, e-reçete zincir eczane şeklinde gidiyor. Sistem şu anki pozisyonda işlemiyor. 7 günün 6 gününde işleyen eczanelerimiz, çalışan eczanelerimizin 6 gününde de nereden baksanız 4-5 saatlik bir sistemin güncellenmesi ya da sistem kapanması söz konusu. Daha komplike bir sistem getiriliyor, bir sürü doğrulamalar var; kimlik doğrulamaları, reçete doğrulamaları. Acaba, o sistemde de işlerlik devam edecek mi ya da daha mı kötü olacak? Bunun altyapısı yok ve hiç kimseden tatmin edici yanıtlar da gelmiyor ya da herkes bu sistemden bir haber. Herkes görüşeceğiz edeceğiz ya da sistem kullanılmaya başladıktan sonra hataları göreacağız şeklinde görüş beyan ediyor. O zaman bu pilot uygulamalar neden yapılıyor madem sistem görüşülecek edilecek, bu pilot uygulamalar neden yapılıyor.

.....

Ayrıca Sami Bey burada olsaydı da sorabilseydik. Sistemin, iade reçetesi alabilirsek sistemin bize bu iade reçetesini nasıl geri göndereceğini, geri gönderebilecek bir yapı da olup olmadığını bilmiyoruz. Ben hiç böyle olacağını zannetmiyorum. Geri gönderecekse de nasıl geri gönderecek, biz nasıl yine fatura edebileceğiz? Bu konularda soru işaretlerinden soru işaretleri doğar ve bu soru işaretleri de giderek artıyor.

Yine hiç bilmeden, bilinmeden bir sisteme atılıyor. Güzel bir şey yeni bir sistemin getirilmesi güzel bir şey, ama hiç bilinmeden körü körüne gitmek çok yanlış diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

SALONDAN- İlaç takip sisteminin hayata geçirilmesi konusunda enteresan bir bilgiyle karşılaştım. Daha önce bir kez daha yaşamıştım bunu SSK eczanelerinin serbest eczanelere açıldığı dönemde. Kurum ıskontosu denilen bir uygulama hayata geçirilmişti. Orada yüzde 4 veya 11 arasındaki bir rakamı firmalar karşılarken, yüzde 1'lik bir ıskontoyu da eczaneler karşılamışlardı. Aynı dönemde depoların da bir ödeme yapması söz konusuydu, ama depolar bu ödemeyi hiçbir zaman kabul etmediler. Her nedense nasıl bir güçleri var ise bunu kabul ettirdiler. Bugün bakıyorum ilaç takip sistemi gene üretimi firmalar yapacak İTS'ye işleyecek. Gene eczaneler birkaç kez daha birkaç kez işlem yapacak. Aynı zamanda hem ITS'ye hemde SGK'nın provizyon sistemine aktarılacak. Fakat gene bir tek depolar nedense bu yoğunluğun içerisinde hiç yer almayacaklar. Enteresan geliyor bana. Depoların kimler tarafından korunduklarını çok merak ediyorum. Birileri onları koruyor herhalde. Eğer onları kimler koruyorsa biraz da bizi görseler de bizler de biraz korunsak diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

SALONDAN- İlaç takip sistemine geçildikten sonra reçetesiz satışına izin verilen ve provizyon sisteminin ödemediği Supradin ve benzeri birtakım ilaçların marketlerde satışına geçiş sürecinin de hızlanacağı gibi bir kaygım var. Bu konuda TEB'in görüşlerini almak istiyorum.

Bir de bu sistem geldikten sonra reçetesiz ilaç satamayacağız artık çoğu ilaç için, bu reçetesiz satılacak ilaçlar da düzenlenecek mi acaba?

SALONDAN- Fikirlerinizin bir proje haline getirilmiş olmasından dolayı, bu aşamaya getirilmiş olmasından dolayı sizi tebrik ediyorum. Sonucuna kadar herhalde daha da büyük aşamalar kaydedecek. Benim bir vatandaş olarak baktığımda görmek istediğim başka şeyler var. E-sağlık dediğimiz için, yani ilaç sağlık sistemiyle sınırlı bir şey olsaydı bu daha farklı algılanabilirdi. E-sağlık daha büyük bir sistem ve vatandaşın, bu konuda

.....

profesyonellerin dışındaki vatandaşların ve başka profesyonellerin de bilgilendirilmesi bağlamında nasıl faaliyetler düşündünüz, bunları nasıl gerçekleştirmeyi planlıyorsunuz?

Teşekkürler.

SALONDAN- Bu sefer soru sormayacağım. Hanımefendi hatırlattı çok teşekkür ediyorum. Bu 2 gündür yaşadığımız güzellikler, eğitim, paylaşım faaliyetleri Türk Eczacıları Birliği'nin desteği ile gerçekleşti, ama Ar-Ge Birimi'ne, siz gençlere çok teşekkür ediyorum. Eminim ki birer birer hepinizin çok büyük katkısı var. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum, çok çok mutlu ettiniz hepimizi. Bunu yüz yüze size söylemektense konukların önünde söylemek istedim; hepinize tek tek teşekkür ediyorum.

SAHRA DAŞDEMİR (TEB Ar-Ge Birim Uzmanı): Küçük bir notu iletmek istiyorum: Bizim aslında Merkez Heyetimizin oldukça yoğun bir gündemi olduğu için, çok önceden belirlenmiş bir takvim var burada, ama çok acil birtakım gündemler olduğu için ne kadar isteseler de burada olamıyorlar. Fakat çok teşekkür ediyoruz tek tek, hem Ar-Ge olarak, hem Türk Eczacıları Birliği olarak katkı sunduğunuz için.